

азербайджанцев мира). Все эти организации тесно сотрудничают с посольствами Азербайджана и Госкомитетом по работе с диаспорой. Эти государственные организации координируют и направляют деятельность диаспорских организаций в актуальном направлении. Оценка эффективности практики диаспорастроительства, озвученная на последнем съезде азербайджанцев мира президентом, звучит следующим образом: «За время, прошедшее после первого съезда, то есть за 10 лет, проделана большая работа, увеличилось число организаций. Если несколько лет назад у нас было 336 диаспорских организаций, то в настоящее время их число достигло 416. Это очень важно. Но, в то же время, количество в этом вопросе, возможно, не играет решающей роли. Я очень рад, что наши диаспорские организации усиливаются и качественно, их деятельность стала более целенаправленной, действенной».

Таким образом, о политической деятельности азербайджанских диаспорских организаций, можно говорить о руководящей, и о регулирующей и координирующей роли исходящей из политической родины. Политика памяти и идеология азербайджанства ретранслируется и на диаспору. Такие события, как «День солидарности азербайджанцев мира», геноцид азербайджанцев 31 марта, «День национального спасения азербайджанского народа» привнесены в диаспоральную активность, которая раньше строилась только вокруг празднования «Новруз Байрама» или «Гурбан байрама». Несомненно, политическое положение родины диктует и цели деятельности диаспоры. Как считают азербайджанские эксперты, азербайджанцы в диаспоре должны, в первую очередь, рассказывать правду об Азербайджане, донести до мировой общественности ситуацию в стране. Эти и некоторые другие цели диаспорастроительства подчиняются самым главным из них – борьбе за разрешение карабахского конфликта в пользу Азербайджана и противостояние мировому армянству. С тем чтобы добиться реализации этих целей, организуются различного рода выставки и концерты, дни азербайджанской культуры, а также пикеты и митинги, коллективные акции с участием активистов.

Список использованных источников

1. Пашаева Г. «Пятимерные шахматы». – 1news.az, 30.06.2010. http://1news.az/print.php?item_id=20100630030845093&sec_id=111
2. Черногорцева С. В. Влияние этнополитического лоббизма на внешнюю политику США: дисс. ... кандидата политических наук. – Москва, 2007. – 191 с.
3. Бжезинский З. Великая шахматная доска. – М., 1998.
4. Полоскова Т. Современные диаспоры: внутривнутриполитические и международные аспекты. – М.: «Научная книга», 2002. – 284 с.
5. Хаматханова М. А. Формирование и развитие культуры диаспор кавказских народов в регионе. Автореф. дисс. – 2007. – 191 с.
6. Данилин И., Соловьев Э. Общины и сетевые организации мигрантов – важнейший инструмент их адаптации. – Газета «Коммерсантъ». – 15 сентября 2006 года. – <http://www.demoscope.ru/weekly/2006/0257/gazeta033.php>
7. Караваев А. Армянское лобби использует любые возможности для манипуляции общественным мнением в России. – Газета «Азербайджанские Известия». – 02.11.2011. – <http://www.azerizv.az/news/a-8975.html>

References

1. Pashaeva G. «Pjatimernye shahmaty». – 1news.az, 30.06.2010. http://1news.az/print.php?item_id=20100630030845093&sec_id=111
2. Chernogorceva S.V. Vlijanie jtnopoliticheskogo lobbizma na

vnesnjuju politiku SShA: diss. ... kandidata politicheskikh nauk. – Moskva, 2007. – 191 s.

3. Bzhezinskij Z. Velikaja shahmatnaja doska. – M., 1998.
4. Poloskova T. Sovremennye diaspori: vnuripoliticheskie i mezhdunarodnye aspekty. – M.: «Nauchnaja kniga», 2002. – 284 s.
5. Hamathanova M.A. Formirovanie i razvitie kul'tury diaspor kavkazskih narodov v regione. Avtoref. diss. – 2007. – 191 s.
6. Danilin I., Solov'ev Je. Obshhiny i setevye organizacii migrantov – vazhnejshij instrument ih adaptacii. – Gazeta «Kommersant#». – 15 sentjabrja 2006 goda. – <http://www.demoscope.ru/weekly/2006/0257/gazeta033.php>
7. Karavaev A. Armjanskoe lobbi ispol'zuet l'bye vozmozhnosti dlja manipuljacii obshhestvennym mneniem v Rossii. – Gazeta «Azerbajdzhanskie Izvestija». – 02.11.2011. – <http://www.azerizv.az/news/a-8975.html>

Shafiev N.Y., candidate for a degree, the Academy of Public Administration under the President of Azerbaijan Republic (Azerbaijan, Baku), Shefiyev@yahoo.com

Activities of Diaspora as an important element of lobbying

We analyze the general and particular problems in strengthening the Azerbaijani Diaspora in Russia and CIS countries at the present stage. We study the problem of creating and developing strategies Azerbaijani lobby. The study determines the possibility of the real impact of lobbying activities on the country's foreign policy, becoming a full-fledged participant in the political, socio-economic and cultural relations within the country of residence, and in the international arena.

Keywords: Diaspora, ethnic lobbying, Azerbaijanis, globalization.

Шафієв Н. Ю., дисертант, Академія державного управління при Президенті Азербайджанської Республіки (Азербайджан, Баку), Shefiyev@yahoo.com

Діяльність діаспори як важливий елемент лобіювання інтересів

Аналізується загальне і особливе в проблематиці зміцнення азербайджанської діаспори в Росії та країнах СНД на сучасному етапі. Вивчається проблема створення і вироблення стратегії азербайджанського лобі. Дослідження визначає можливість реального впливу лобістської діяльності на зовнішню політику країни, перетворення на повноцінного учасника системи політичних, соціально-економічних і культурних відносин як всередині країни проживання, так і на міжнародній арені.

Ключові слова: діаспора, етнічний лобізм, азербайджанці, глобалізація.

* * *

УДК 321.7

Тиркус Ю. С.
аспірант кафедри політології, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника (Україна, Івано-Франківськ), uranif@mail.ru

ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

На основі дослідження вимог до вступу України до Європейського Союзу визначено, що провідною умовою успішного євроінтеграційного процесу є розбудова демократичного політичного режиму. Використання системного, структурно-функціонального, соціологічного підходів дозволило зробити висновки, що неважаючи на важливість економічного чинника, першочерговість для євроінтеграції має демократична модернізація політичної системи та відповідність країни критеріям демократизації. До таких критеріїв віднесено: визнання суверенності народу; формування влади шляхом загальних, регулярних, конкурентних виборів; надійний захист та гарантії реалізації прав та свобод громадян; конкурентний характер здійснення влади; децентралізація влади; демократичне політичне лідерство; вільні ЗМІ; боротьба з корупцією; функціональне громадянське суспільство; демократична політична культура; ліберальна економіка; формування інформаційного суспільства.

Ключові слова: демократичний політичний режим, демократизація, критерії демократизації, Європейський Союз, євроінтеграція, права та свободи громадян, корупція, конкуренція.

Підписання 27 липня 2014 р. політичної частини Угоди про асоціацію України до ЄС та підготовка до її ратифікації у Верховній Раді України значно підвищує майбутні шанси України на вступ до Єврозони. Проте існуючі перешкоди у вигляді невідповідності України визначеним критеріям вступу зумовлюють потребу у формуванні адекватного країнам ЄС економічного та правового клімату, демократичного політичного режи-

му, активного та функціонально дієздатного громадянського суспільства, ефективної боротьби з корупцією. Враховуючи прихильність 61,5% українців до вступу країни до Європейського Союзу (за результатами соціопитування, проведеного Інститутом Горшеніна, презентованими на IV Національному експертному форумі «Від революції до нової країни») [1], необхідно проаналізувати умови, за яких євроінтеграція у недалекий перспективі матиме позитивний результат.

Проблеми, переваги та ризики, пов'язані зі вступом України до ЄС, активно вивчаються в українському науковому середовищі. Так, О. Зеркаль, А. Круглашов, О. Ревуцька, Ю. Шемшученко вивчають механізми адаптації законодавства України до норм ЄС. М. Іванюк, А. Красносільська, М. Лациба, І. Солоненко, Р. Хорольський, Н. Шаповалова досліджують роль інститутів громадянського суспільства у розбудові демократичного політичного режиму, який є важливою передумовою євроінтеграції. І. Богданович, М. Гончар, М. Крисько, О. Лібман аналізують економічні ризики та переваги від процесу інтеграції з ЄС. Ф. Барановський, Б. Зажигай, А. Костенко, О. Пашкова розглядають внутрішньополітичні умови вступу України до ЄС. Т. Герасимчук, В. Зубач, О. Полтораков вивчають геополітичні чинники, які визначають спрямованість інтеграційних процесів України. Парламентський вимір євроінтеграції аналізують Т. Бурячок, І. Запатріна, О. Кулаков, С. Плачкова, А. Шатковська. Проте формування реальних передумов (у вигляді підписання Угоди про асоціацію), а також існування суспільного запиту щодо вступу України до ЄС зумовлює мету даної статті, яка полягає у визначенні провідних засад успішної реалізації євроінтеграційного процесу в Україні.

Законодавчі акти, що є основою функціонування Європейського Союзу, висувають ряд вимог, яким мають відповідати країни-претенденти на членство у ЄС. Зокрема Маастрихтський договір 1992 р. та Декларація Європейської Ради 1993 р. в Копенгагені фіксують такі: географічні (країна-кандидат повинна географічно належати до Європи); політичні (ЄС представляє собою союз демократичних націй, з дотриманням прав людини, принципів виборності, демократичної організації влади, децентралізації, конкурентності, гарантування прав меншості, розвиненості громадянського суспільства, прозорості в роботі владних структур тощо); економічні (ефективність функціонування національних ринкових механізмів, конвергенція національних економік); юридичні (узгодження національного законодавства країни-претендента з Європейськими актами). 1 травня 1999 р. набрав чинності підписаний 2 жовтня 1997 р. Амстердамський договір, відповідно до якого держави-учасниці мають дбати про забезпечення фундаментальних прав людини. Було проголошено перетворення Європейського Союзу у «простір свободи, безпеки та справедливості» [2].

Таким чином, можна побачити, що важливою умовою вступу країни до ЄС є дотримання прав та свобод людини, а також демократизація суспільно-політичного життя. Відповідно до рейтингу «Індекс демократії країн світу 2012 р.», який проводиться дослідницькою компанією The Economist Intelligence Unit, серед країн повної демократії 13 – це країни, що входять до складу Єврозою. Інші 15 мають певні недоліки у функціонуванні

демократичного політичного режиму, тому визначаються проблемними демократіями [3]. Інший рейтинг, який характеризує ступінь демократії та вимірюється міжнародною правозахисною організацією Freedom House, оцінює рівень забезпечення політичних прав та громадянських свобод. Станом на 2014 р. фахівці організації відзначають, що рівень свободи в світі повільно, але знижується. Не зважаючи на це, абсолютно усі країни-члени ЄС входять до групи вільних країн, маючи найкращі показники серед держав світу [4].

Якщо характеризувати рівень свободи преси, досліджуваний Freedom House, то станом на 2014 р. всі держави-члени ЄС потрапили до групи вільних або частково вільних країн. При цьому в цілому фахівцями організації відзначається, що в 2014 р. рівень свободи преси знижується, чим продовжується тенденція останніх 13 років. Уряди країн намагаються більше контролювати ЗМІ, здійснюють цензуру, перешкоджають вільній журналістській діяльності тощо [5].

Дані рейтингів доводять, що критерій демократичності суспільно-політичного життя є одним із найбільш важливих у процесі євроінтеграції. Таким чином, намагання України вступити до європейської спільноти повинні передбачати, перш за все, демократичні трансформації в політичній, економічній, соціальній, правовій і культурній сферах. Ще у грудні 2012 р. у висновках Ради ЄС перспектива підписання Угоди про асоціацію була поставлена в залежність від прогресу України у трьох сферах: реформа виборчої системи; розв'язання питання виборчого судочинства; виконання реформ, визначених у Порядку денному асоціації. У лютому 2013 р. список цих вимог було уточнено Єврокомісаром з питань розширення та європейської політики сусідства Ш. Фюле. І хоча цей документ не був висунутий офіційно, проте де-факто став тим списком, виконання якого гарантувало Україні підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Спочатку ЄС розробив список вимог із 19 пунктів, проте остаточна версія, передана Ш. Фюле прем'єр-міністру України М. Азарову, нараховувала 11: виборче законодавство, практика виборів та баланс висвітлення у ЗМІ; виборкове судочинство, виконання рішень Європейського суду з прав людини та умови утримання під вартою; кримінальний процесуальний кодекс, запобігання тортурам, адвокатське самоврядування; судова реформа та реформа прокуратури; реформа органів внутрішніх справ; конституційна реформа; підготовка до зони вільної торгівлі з ЄС; боротьба з корупцією; реформа управління публічними фінансами; розширення повноважень Рахункової палати; покращення бізнесового та інвестиційного клімату [6, с. 3].

Цей список є однозначно спрямованим на підвищення рівня демократичності суспільства, адже останнім часом фахівці міжнародних організацій відмічали зниження позицій України у рейтингах дотримання громадянських прав, свободи ЗМІ, якості демократії тощо. Так, у рейтингу «Індекс демократії країн світу 2012 р.» Україна посіла 80 місце і була визначена країною з гібридним режимом. У рейтингу рівня свободи засобів масової інформації у 2014 р. Україна, здобувши 63 бали (чим менше значення індексу, тим більш вільними є ЗМІ), посіла 140 місце, ставши країною з невільними ЗМІ. А в доповіді Freedom House щодо стану свободи в

світі (дослідження рівня політичних та громадянських свобод) Україну було віднесено до групи частково вільних країн [7]. Таким чином, основною перешкодою на шляху євроінтеграції України є невідповідність її критеріям демократичного політичного режиму.

Пошук оптимальних та максимально об'єктивних критеріїв, яким має відповідати демократичне правління, триває ще з часів Стародавнього світу. Проте найбільш ґрунтовні методики були розроблені у ХХ ст. як окремими політологами (Т. Ванханеном, Р. Далем, А. Лейпхартом, К. Пейтман, Й. Шумпетером), так і певними організаціями, які досліджують розвиток демократії в світі (Freedom House, International IDEA, Economist Intelligence Unit, Transparency International).

Один із найбільш простих кількісних критеріїв запропонував фінський політолог Т. Ванханен. На його думку, для розуміння якості демократії в країні необхідно вирахувати дві змінні, пов'язані із реалізацією громадянами виборчого права: рівень конкуренції (Competition – С) та рівень участі (Participation – Р). Рівень конкуренції визначається відсотком голосів або місць в парламенті, що отримують опозиційні партії стосовно партії-лідера (100% мінус частина партії-лідера). Рівень участі презентується відсотком виборців по відношенню до загальної кількості населення. Таким чином, індекс демократизації вираховується за допомогою формули: $ID=(P*C)\backslash 100$ [8]. Однак, підрахунки, зроблені директором компанії «Юкрейніан соціолоджі сервіс», доктором соціологічних наук О. Вишняком, свідчать про неможливість якісного застосування даної формули для України [9]. Адже достатньо високий рівень явки виборців та наявність релевантних опозиційних партій приводить до того, що за цими підрахунками Україна знаходиться у списку найбільш демократичних країн. Таким чином, необхідним є застосування альтернативних індексів.

Метою організації Freedom House є дослідження підтримки демократії, політичних свобод і прав людини в світі. Її експерти щорічно публікують звіти щодо стану демократії в країнах світу. Методологія розрахунку індексу Freedom House передбачає застосування експертного аналізу і оцінку двох компонентів свободи – вимір реалізації політичних і громадянських прав. Під політичними правами дослідники розуміють можливість індивіда брати участь в політичному процесі, а саме: здатність виборців наділяти своїх представників владою, незалежність населення від військових, «зовнішньої влади», економічних олігархів. Серед громадянських прав виділяють свободу зборів та демонстрацій, рівність громадян перед законом, доступ до незалежної судової системи, рівність перед «силами безпеки», свобода бізнесу [10]. Цей рейтинг, на думку фахівців, також носить суб'єктивний характер, оскільки використовувалися визначення у питаннях анкети, такі як: «чесні вибори», «справедливі виборчі закони», «відкрита публічна дискусія», «незалежна судова влада», «розумне самоврядування» можуть трактуватися різними експертами по-різному, в залежності, наприклад, від підтримки того чи іншого політичного актора.

Дана організація також проводить окреме дослідження «Країни в перехідному періоді», присвячене вимірюванню стану демократії в країнах з перехідним політичним режимом, зокрема в колишніх комуністич-

них державах Європи та Азії. Для обрахунку досліджують такі змінні: виборчий процес; громадянське суспільство; незалежні ЗМІ; демократичність національного управління; демократичність місцевого управління; незалежність судової системи; стан корупції [11]. Можна побачити, що ці критерії максимально наближені до вимог, що висувуються Євросоюзом до України.

Якісний підхід до формування критеріїв демократичного політичного режиму пропонує глава Центру глобальних досліджень, професор політичної економії Варвікського університету Р. Скідельські. На його думку, реальна демократія повинна відповідати п'ятьом основним вимогам: по-перше, вибір уряду повинен здійснюватися в результаті такого політичного процесу, до якого буде залучено все доросле населення країни; по-друге, демократія потребує свободи слова і свободи зібрань, а також (що головне) вільних ЗМІ; по-третє, лідерство є вкрай важливим фактором мобілізації виборців і забезпечення підтримки того чи іншого курсу уряду. Проте вчений закликає розрізняти лідерів та диктаторів. Останніх він називає «сильними особистостями, але не лідерами»; по-четверте, демократія повинна бути обмежена конституційно. Уряд повинен підкорятися закону і контролюватися незалежним судовим органом. У демократичній системі понад усе не воля народу, а конституція і правова система, що спирається на неї; по-п'яте, влада повинна бути децентралізованою, розподілятися рівномірно по всіх рівнях політичної системи [12, с. 54-55].

Визнаючи рівень демократії в Україні за цими критеріями, відзначимо, що лише перші два пункти реалізовані у достатній мірі. Існують проблеми у формуванні демократичного політичного лідерства, функціонуванні та залежності судової системи, а також активно дискутується питання проведення конституційної реформи, спрямованої на децентралізацію влади.

Стосовно останнього пункту, необхідно звернути увагу на проект змін до Конституції України, який було внесено на розгляд до Верховної Ради України новобраним Президентом П. Порошенком. Зокрема, передбачається надання більших владних повноважень регіонам (таку назву передбачається запровадити замість існуючих областей). Губернаторів, голів обласних і районних державних адміністрацій проектом не передбачено. Замість них у кожній області з'явиться «представник президента», до функцій якого входитиме загальний нагляд за діяльністю місцевої влади та координація. Крім того, вони зможуть ініціювати зупинку рішень місцевих органів влади (в разі наявності рішення суду). Зупиняти рішення місцевої влади зможе і Президент (спираючись на рішення Конституційного суду). Якщо у діючій Конституції передбачено звітування губернаторів у тому числі прем'єр-міністру, то проект пропонує підзвітність представників президента лише главі держави. Усі повноваження адміністрацій віддають виконкомам місцевих рад. Саме вони затверджуватимуть і розпоряджатимуться своїм бюджетом, затверджуватимуть програми розвитку і управлятимуть своїм регіоном. Голови обласних та районних рад будуть обиратися з числа депутатів і очолювати виконкоми. По суті, керівництво регіонів – голови виконкомів – стають виборними фігурами, предметом

компромисів і коаліцій провідних політичних сил на місцях [13].

Експерти вже констатують наявність певних протиріч в запропонованому Президентом проєкті. Так, професор економіки Піттсбурзького університету Т. Милованов вважає, що запропоновані зміни до Конституції шляхом створення політичної вертикалі, контрольованої тільки президентом, підсилюють владу глави держави, а не місцевих органів. Практично представники президента можуть заблокувати будь-які рішення органів самоврядування, а Конституційний суд буде перевантажений справами. У діючій Конституції місцеві ради мають певний контроль над місцевими адміністраціями. У запропонованій версії тільки президент контролює своїх представників. Конституційний суд в Україні далеко не завжди був незалежним (і немає гарантії, що він буде незалежним у майбутньому), через це «система Порошенка» може стати інструментом тотального контролю президента за місцевим самоврядуванням [14].

Таким чином, можна зробити висновок, що в найближчій перспективі проблема децентралізації влади та проведення ефективної адміністративної реформи не буде вирішена. На нашу думку, реалізація цього завдання є одним із ключових для розбудови демократії та збереження територіальної цілісності країни, адже саме обмеженість владних повноважень в регіонах країни стала однією з причин сепаратизму, що поширюється на Сході України.

Отже, підписання Угоди про асоціацію з ЄС доводить прагнення України підтримувати курс на євроінтеграцію для цього країна має виконати ряд вимог, які коротко можна звести до критеріїв демократизації. Зокрема, це: визнання суверенності народу; формування влади шляхом загальних, регулярних, конкурентних виборів; надійний захист та гарантії реалізації прав та свобод громадян; конкурентний характер здійснення влади; децентралізація влади; демократичне політичне лідерство; вільні ЗМІ; боротьба з корупцією; функціональне громадянське суспільство; демократична політична культура. Окремо необхідно звернути увагу, що сучасна демократія неможлива без високого рівня розвитку економіки. Тому держава повинна гарантувати право приватної власності та рівність стартових можливостей для громадян. Реально демократична держава не може забезпечити рівність результату, проте зобов'язана гарантувати рівні шанси та максимально прозорі та чесні правила конкурентної гри. Також додамо, що в сучасних умовах якість демократії підвищує наявність та розвиток інформаційного суспільства. Натомість сьогодні в Україні терміново мають бути вирішені проблеми щодо вибіркового судочинства та переслідування опозиції, демократичного відкату, який спостерігається протягом останніх трьох років, має розпочатися реальна боротьба з корупцією та децентралізація влади. Наголосимо, що саме відповідність демократичним нормам, інститутам, процесам дасть можливість Україні долучитися до Європейського Союзу. В сучасних умовах саме політичний чинник, а не економічний відіграє провідну роль у формуванні списку розширення ЄС.

Список використаних джерел

1. 61,5% українців хочуть вступу в ЄС, – соціопитування Інституту Горшеніна [Електронний ресурс] // LB.ua. – 2014. –

07.06. – Режим доступу: http://ukr.lb.ua/news/2014/06/17/270027_615_ukraintsev_hotyat_vstu_pleniya.html

2. Договір про Європейський Союз [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_029/ed20050101

3. Economist Intelligence Unit: Індекс демократії стран мира 2012 года [Електронний ресурс] // Центр гуманітарних технологій. – 2013. – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2013/03/19/5679>

4. Freedom House: Доклад о состоянии свободы в мире 2014 года [Електронний ресурс] // Центр гуманітарних технологій. – 2014. – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2014/02/04/6597>

5. Freedom House: Рейтинг свободы СМИ в странах мира 2014 года [Електронний ресурс] // Центр гуманітарних технологій. – 2014. – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2014/05/02/6770>

6. Другий комплексний звіт громадського моніторингу виконання умов підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Станом на 1 жовтня 2013 року. – К.: Міжнародний фонд «Відродження», 2013. – 58 с.

7. Украина [Електронний ресурс] // Центр гуманітарних технологій. – 2014. – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/countries/ukraine/ukraine-info>

8. Лекція Тату Ванханена «Демократизация в сравнении» [Електронний ресурс] // Інститут Общественного Проектирования. – 2005. – 29.11. – Режим доступу: <http://www.inop.ru/files/vanhanen.doc>

9. Вишняк А. Измерение уровня демократии: наука и международная практика / Александр Вишняк // Диалог.ua. – 2004. – 30 марта. – Режим доступу: <http://dialogs.org.ua/ru/project/page863.html>

10. Отчет «Свобода в мире» [Електронний ресурс] // Freedom House: Analisis. – Режим доступу: <http://freedomhouse.org/template.cfm?page=15&year>

11. 2014 Nations in Transit data [Electronic resource] // Official Website of Freedom House. – Mode of access: <http://www.freedomhouse.org/report-types/nations-transit#U8jOjEDWhjo>

12. Скідельські Р. Критерії демократії / Роберт Скідельські // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2011. – № 1 (20). – С. 54-55.

13. Шуклинов П. Конституція Порошенка. Пять главных новшеств [Електронний ресурс] / Петр Шуклинов // Лига. Новости. – 2014. – 01.07. – Режим доступу: http://news.liga.net/articles/politics/2361133-konstitutsiya_poroshenko_pyat_glavnykh_novshestv.htm

14. Милованов Т. Конституція Порошенка: децентралізація тільки на словах [Електронний ресурс] / Тимофей Милованов // Liga.net. – 2014. – 03.07. – Режим доступу: http://www.liga.net/opinion/192352_konstitutsiya-poroshenko-detsentralizatsiya-tolko-na-slovakh-.htm

References

1. 61,5% ukrainciw hochut' vstupu v ES, – socopituvannja Institutu Gorshenina [Elektronnij resurs] // LB.ua. – 2014. – 07.06. – Rezhim dostupu: http://ukr.lb.ua/news/2014/06/17/270027_615_ukraintsev_hotyat_vstu_pleniya.html

2. Dogovir pro Evropejs'kij Sojuz [Elektronnij resurs] // Oficijnij veb-portal Verhovnoi Radi Ukraini. – Rezhim dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_029/ed20050101

3. Economist Intelligence Unit: Indeks demokracji stran mira 2012 goda [Elektronnij resurs] // Centr gumanitarnyh tehnologij. – 2013. – Rezhim dostupa: <http://gtmarket.ru/news/2013/03/19/5679>

4. Freedom House: Doklad o sostojanii svobody v mire 2014 goda [Elektronnij resurs] // Centr gumanitarnyh tehnologij. – 2014. – Rezhim dostupa: <http://gtmarket.ru/news/2014/02/04/6597>

5. Freedom House: Rejting svobody SMI v stranah mira 2014 goda [Elektronnij resurs] // Centr gumanitarnyh tehnologij. – 2014. – Rezhim dostupa: <http://gtmarket.ru/news/2014/05/02/6770>

6. Drugij kompleksnij zvit gromads'kogo monitoringu vikonannja umov pidpisannja Ugodi pro asociaciju z ES. Stanom na 1 zhovtnja 2013 roku. – K.: Mizhnarodnij fond «Vidrodzhennja», 2013. – 58 s.

7. Ukraina [Elektronnij resurs] // Centr gumanitarnyh tehnologij. – 2014. – Rezhim dostupa: <http://gtmarket.ru/countries/ukraine/ukraine-info>

8. Lekcija Tatu Vanhanena «Demokratizacija v sravnenii» [Elektronnij resurs] // Institut Obshhestvennogo Proektirovanija. – 2005. – 29.11. – Rezhim dostupa: <http://www.inop.ru/files/vanhanen.doc>

http://www.inop.ru/files/vanhanen.doc

9. Vishnjak A. Izmerenie urovnja demokratii: nauka i mezhdunarodnaja praktika / Aleksandr Vishnjak // Dialog.ua. – 2004. – 30 marta. – Rezhim dostupa: http://dialogs.org.ua/ru/project/page863.html

10. Otchet «Svoboda v mire» [Elektronnij resurs] // Freedom House: Analisys. – Rezhim dostupa: http://freedomhouse.org/template.cfm?page=15&year

11. 2014 Nations in Transit data [Electronic resource] // Official Website of Freedom House. – Mode of access: http://www.freedomhouse.org/report-types/nations-transit#.U8jOjEDWhjo

12. Skidel'ski R. Kriterii demokratii / Robert Skidel'ski // Visnik Central'noi viborchoi komisii. – 2011. – № 1 (20). – S.54-55.

13. Shuklinov P. Konstitucija Poroshenko. Pjat' glavnyh novshestv [Elektronnij resurs] / Petr Shuklinov // Liga.Novosti. – 2014. – 01.07. – Rezhim dostupa: http://news.liga.net/articles/politics/2361133-konstitutsiya-poroshenko_pyat_glavnykh_novshestv.htm

14. Milovanov T. Konstitucija Poroshenko: decentralizacija tol'ko na slovakh [Elektronnij resurs] / Timofej Milovanov // Liga.net. – 2014. – 03.07. – Rezhim dostupa: http://www.liga.net/opinion/192352_konstitutsiya-poroshenko-detsentralizatsiya-tolko-na-slovakh-.htm

Tyrkus Y.S., graduate student of department of Political Science of The Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine, Ivano-Frankivsk), yuranif@mail.ru

Democratization as a process of European integration framework in Ukraine

Based on the requirements study for the Ukraine entry into the European Union it is determined that the leading condition to the successful European integration process is the development of a democratic political regime. Using the system, structural-functional, sociological approaches led to the conclusion that despite the importance of the economic factor, the highest priority for the European integration is a democratic political system and modernization of the country's compliance with the democratization criteria. These criteria include: recognition of the sovereignty of the people; formation of power through universal, regular, competitive elections; reliable protection and guarantees of the rights and freedoms of citizens; the competitive nature of the realization of power; decentralization authorities; democratic political leadership; free media; the fight against corruption; functioning civil society; democratic political culture; liberal economy; the information society building.

Keywords: democratic political regime, democratization, democratization criteria, the European Union, European integration, civil rights and freedoms, corruption, competition.

Тыркус Ю. С., аспирант кафедры политологии, Прикарпатский национальный университет им. Василия Стефаника (Украина, Ивано-Франковск), yuranif@mail.ru

Демократизация как основа обеспечения евроинтеграционного процесса в Украине

На основе исследования требований к вступлению Украины в Европейский Союз определено, что ведущим условием успешного евроинтеграционного процесса является развитие демократического политического режима. Использование системного, структурно-функционального, социологического подходов позволило сделать вывод, что, несмотря на важность экономического фактора, первоочередность для евроинтеграции имеет демократическая модернизация политической системы и соответствие страны критериям демократизации. К таким критериям отнесены: признание суверенности народа; формирования власти путем всеобщих, регулярных, конкурентных выборов; надежная защита и гарантии реализации прав и свобод граждан; конкурентный характер осуществления власти; децентрализация власти; демократическое политическое лидерство; свободные СМИ; борьба с коррупцией; функциональное гражданское общество; демократическая политическая культура; либеральная экономика; формирование информационного общества.

Ключевые слова: демократический политический режим, демократизация, критерии демократизации, Европейский Союз, евроинтеграция, права и свободы граждан, коррупция, конкуренция.

* * *

УДК 32

Насадюк Ю. С.
аспірантка, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника (Україна, Івано-Франківськ), julia_govbyt90@mail.ru

РЕАЛІЇ ПОЛІТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА (НА ПРИКЛАДІ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ)

Аналізуються політичні цінності у сучасному українському суспільстві. Розкривається зв'язок політичних цінностей з політичною свідомістю та політичною культурою в період революції. Крізь призму демократичного ідеалу визначено проблеми, окреслено перспективи та загальні тенденції трансформування національної ціннісної системи як передумови створення в Україні гармонійного ціннісного середовища. Аналіз політичних цінностей суспільства сприяв застосуванню цілісного комплексу загальнонаукових методів. Серед них можна виділити: діалектичний, порівняльно-політологічний, системний та інші. В підсумку визначено політичні цінності українців Революції Гідності.

Ключові слова: політичні цінності, криза цінностей, революція, революція гідності, українське суспільство, гідність, трансформаційні процеси.

Актуальність теми дослідження обумовлюється науковим осмисленням трансформаційних процесів, які відбуваються в Україні, протягом останніх місяців, що потребує ретельного аналізу факторів, які визначають напрями і особливості цих змін. Повною мірою це стосується і трансформації політичної сфери суспільного життя. За умови трансформаційних процесів сучасної України на авансцену політичної історії вступає нова генерація, яка діє в середовищі свободи і конкуренції. Це закономірне явище актуалізує проблему сприйняття нею цивілізаційних гуманістичних цінностей людства в сфері політичного життя.

В Україні сьогодні визначається нагальна необхідність вивчення політичних цінностей, про що свідчать наукові публікації таких сучасних вчених: Т. Андрущенко, В. М. Денисенко, В. Й. Климончук, М. Михальченко, Ю. Привалов, Ю. М. Розенфельд, Ф. Г. Семенченко, А. І. Скрипник, П. Сліпеч, Ю. Шведа та інші.

Метою дослідження є визначення поняття та причин Революції Гідності, розгляд поняття політичних цінностей та аналіз політичних цінностей українців в період Революції.

Перше й основне питання, яке ставить перед собою кожен дослідник політики, аналізуючи останні події в Україні, – це питання про те, що ж тут таки відбувається і якими науковими категоріями користуватися при характеристиці зазначених подій.

І хоча оцінок того, з чим ми маємо справу сьогодні в Україні, є чимало, констатувати можна лише те, що в державі має місце серйозна політична криза з ознаками революційної ситуації. Нинішні події в Україні назвали Революцією Гідності [1].

Революція – це насамперед зміна правлячої верхівки, а також серйозні соціально-політичні зміни, що можна спостерігати в даний час в Україні. Також поняття революція доцільніше застосовувати до тих неочікуваних змін, які відбулися в суспільній свідомості населення. Адже попри різке зростання у громадській свідомості протестних настроїв такий потужний та масовий спалах громадянської непокори все ж таки став явищем несподіваним та неочікуваним.

Причина такої швидкої трансформації громадського спротиву – крайньо критичне ставлення населення до тодішньої влади та до політики, яку вона реалізувала.